

Pobojne odluke glavne skupštine u dioničkom društvu

Tomašinec, Rudolf

Master's thesis / Diplomski rad

2022

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Law / Sveučilište u Zagrebu, Pravni fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:199:858012>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-01-31**

Repository / Repozitorij:

[Repository Faculty of Law University of Zagreb](#)

Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu
Katedra za trgovačko pravo i pravo društava

Rudolf Tomašinec

DIPLOMSKI RAD

POBOJNE ODLUKE GLAVNE SKUPŠTINE U DIONIČKOM DRUŠTVU

Mentor: prof. dr. sc. Petar Miladin

Zagreb, srpanj 2022.

Ja, Rudolf Tomašinec pod punom moralnom, materijalnom i kaznenom odgovornošću, izjavljujem da sam isključivi autor diplomskog rada te da u radu nisu na nedozvoljeni način (bez pravilnog citiranja) korišteni dijelovi tuđih radova te da se prilikom izrade rada nisam koristio drugim izvorima do onih navedenih u radu.

•

(potpis studenta)

SADRŽAJ

SAŽETAK:.....	1
1. UVOD:.....	2
2. POJAM POBOJNE ODLUKE	3
2.1. Pobijanje odluke ako je donesena protivno zakonu ili statutu.....	4
2.2. Pobijanje odluke o uporabi dobiti;.....	5
2.3. Pobijanje odluke zbog toga što je dioničar glasovanjem pokušao za sebe ili drugog postići korist na štetu drugih dioničara.....	7
2.4. Pobijanje odluke o povećanju temeljnog kapitala ulozima	8
3. OSOBE OVLAŠTENE POBIJATI ODLUKU GLAVNE SKUPŠTINE.....	10
3.1. Dioničar koji je sudjelovao na glavnoj skupštini.....	10
3.2. Dioničar koji nije sudjelovao na glavnoj skupštini	11
3.3. Svaki dioničar	11
3.4. Uprava odnosno Upravni odbor	12
3.5. Nadzorni odbor, uprava, upravni odbor, izvršni direktori.....	13
4. TUŽBA ZA POBIJANJE	13
4.1. Stranke u postupku pobijanja odluke.....	15
4.2. Predmet spora	15
4.3. Teret dokaza	16
4.4. Privremena mjera.....	17
4.5. Upis pobijane odluke u sudski registar prije okončanja spora	17
4.6. Učinak pobijanja.....	19
4.7. Potvrda pobijane odluke	20
5. ZAKLJUČAK	21
SUMMARY:.....	23
LITERATURA.....	25

POPIS KRATICA

ZTD – zakon o trgovačkim društvima

ZOO – zakon o obveznim odnosima

ZFPN – zakon o finansijskom poslovanju i predstečajnoj nagodbi

SAŽETAK:

U svojem radu glavna je skupština dioničkog društva ovlaštena donositi odluke iz nadležnosti propisane odredbama ZTD-a. Kao i u svakoj aktivnosti pri tome se mogu potkrasti nepravilnosti koje će utjecati na valjanost samih odluka. U skladu s tim potrebno je izvršiti podjelu odluka glavne skupštine s nedostatkom na: prividne odluke, odluke bez pravnog učinka, nišetne i pobjodne odluke. Uz kratka pojašnjena svih prethodnih pojmova, cilj ovog rada i njegovo težište jest na jednoj od vrsta odluka s nedostatkom, a to su pobjodne odluke. Rad će ponuditi objašnjenje samog pojma. Nakon što se utvrdi pojam pobjodne odluke kroz rad će se izložiti na temelju odredaba ZTD-a važnije pobjodne odluke: uključujući protivnost odluke zakonu i statutu koja se pojavljuju kao povreda postupka ili odluka čiji je sadržaj protivan odredbama zakona i statuta te razliku između njih. Pobjodnost odluke koja je rezultat pokušaja pojedinog dioničara da ostvari posebnu korist na štetu dioničara odnosno društva, pobjodnost odluke o uporabi dobiti, pobjodnosti odluke o povećanju temeljnog kapitala društva ulozima. Zatim će se utvrditi pravno sredstvo tužbe koje ovlaštenim osobama stoji na raspolaganju protiv pobjodnih odluka. Izlaganje kruga osoba ovlaštenih na pobijanje odluka glavne skupštine. Postupak u kojem se pobijaju odluke, sudsku nadležnost u sporu, vrijeme u kojem se osobe mogu poslužiti pravnim sredstvom, tužba za pobijanje odluke stranke u postupku te učinak pobijanja odluke. Privremene mjere koje sud može odrediti kako bi se izbjegao nastanak nepopravljive štete, mjeru upisa odluke u sudski registar prije okončanja spora te mogućnost potvrde pobijane odluke.

KLJUČNE RIJEČI: *glavna skupština, odluke s nedostatkom, pobjodnost, tužba za pobijanje*

1. UVOD:

U kontekstu samih odluka neophodnih za rad i poslovanje dioničkog društva potrebno je ponuditi pojašnjenje pojma glavne skupštine u kojoj se one donose. „Organ dioničkog društva u kojem sudjeluju dioničari jest glavna skupština. „Pravo sudjelovanja na glavnoj skupštini imaju u pravilu svi dioničari društva, čak i oni koji su imatelji dionica bez prava glasa, premda ne mogu sudjelovati u donošenju odluka glavne skupštine.“¹ Mogli bi smo dakle zamijetiti kako se radi o svojevrsnom forumu razmjene mišljenja i ideja glede razvoja poslovnih strategija u kojem je svakom pojedinom dioničaru dana mogućnost sudjelovanja i iznošenja istih, a hoće li sudjelovati ovisit će isključivo o njemu. Svaka ljudska djelatnost sa sobom nužno nosi mogućnost pogrešaka i nepravilnosti, bilo da su one učinjene slučajem, kao rezultat određenih previda ili namjerom. Djelovanje dioničara, članova uprave, nadzornog odbora odnosno upravnog odbora i javnog bilježnika pri zasjedanju glavne skupštine nikako ne čini iznimku od ovog pravila što nas dovodi do pojma odluke glavne skupštine s nedostatkom. „Kad je riječ o osnovama na kojima počivaju nedostaci odluke glavne skupštine, govori se o formalnopravnim i materijalnopravnim razlozima zbog kojih ima nedostatak. Posljedice povrede formalnopravnih i materijalnopravnih pravila s kojima odluka mora biti u skladu nisu iste. S obzirom na to, odluka može biti a) prividna, b) bez pravnog učinka (pendentna), c) ništetna i d) pobojna. Za svaku odluku vrijedi drukčiji pravni režim.“² Kako bi smo došli do središnjeg pojma ovog rada potrebno je radi razumijevanja ponuditi barem kratak osvrt na preostale odluke glavne skupštine s nedostatkom. Govoreći o prividnim odlukama treba istaknuti kako, „kod prividne odluke riječ je o prividu da postoji odluka, iako te odluke zapravo nema. To je slučaj kada su učinjene čiste postupovne pogreške zbog koji je utvrđeno da je neka odluka donesena premda nije tako.“³ Što to u praksi znači, privid postojanja takve odluke postojat će primjerice „kada predsjednik glavne skupštine proglasi neku odluku donesenom, iako ona zapravo nije donesena jer je rezultate glasovanja pogrešno utvrdio zbog pogreške u brojenju glasova, greške u elektroničkom uređaju kojim se neki sudionik glavne skupštine u mjestu gdje se ona održava koristio pri glasovanju, uzimanju u obzir glasova dioničara kojih je pravo glasa isključeno...“⁴

¹ Petrović, S., Ceronja, P., Osnove prava društava – deveto, izmijenjeno i dopunjeno izdanje, Zagreb, (2019.) str. 139.

² Barbić, J., Pravo društava, knjiga druga, društva kapitala, sedmo izmijenjeno i dopunjeno izdanje, Zagreb (2020.) str. 1509.

³ Ibid. str. 1510.

⁴ Ibid. str. 1510.

Radi otklanjanja pravne nesigurnosti koje takve odluke izazivaju potrebno je tužbom pobiti takvu odluku. Pitanje koje se postavlja jest kako će pri tome izgledati petit tužbe „tada je riječ o dva tužbena zahtjeva, jednome kojim se pobija proglašena odluka (prividna) i drugome kojim se utvrđuje da odluka koja je zapravo bila donesena (stvarna odluka).⁵ „Utvrđi li sud uz proglašenje ništetnom tzv. prividne odluke na zahtjev tužitelja da je zapravo donesena drukčija odluka (tzv. Pozitivno utvrđenje), takva presuda djeluje prema svakome.“⁶ Nadalje govoreći o preostalim odlukama s nedostatkom; odlukama bez pravnog učinka, takva je „odluka donesena na glavnoj skupštini, tj. Za koju je ispravno utvrđen i proglašen rezultat glasovanja, a javni ju je bilježnik unio u zapisnik održane glavne skupštine na kojoj je donesena, ali se za to da bude s pravnim učinkom još mora ispuniti neka dodatna pretpostavka.“⁷ „Ono što još nedostaje da odluka dobije pravni učinak otklanja se redovitim putem koji se traži da bi se ispunila dodatna pretpostavka za to da bi imala taj učinak.“⁸ Kao primjer tih pretpostavki javljaju se „, slučajevi kad se za pravni učinak neke odluke traži da se s njome suglase određeni dioničari društva“⁹ također „nekad se za pravni učinak odluke traži i njezin upis u sudski registar. Tako odluka o izmjeni statuta ima pravni učinak tek kad se upiše u sudski registar.“¹⁰ Prije nego li utvrdimo pojam pobojne odluke koji će biti razjašnjen u nadolazećim odlomcima, preostaju nam još ništetne odluke. „Ništetna je ona odluka glavne skupštine koju pravni poredak ne priznaje zbog toga što ima teški pravni nedostatak bez obzira na to je li riječ o njezinoj formalnoj ili materijalnoj manji. Kod takve odluke izostaje pravni učinak koji se njezinim donošenjem želio postići.“¹¹ Pri gradaciji nedostataka koje pojedine odluke glavne skupštine mogu imati, one koje ih čine ništetnima su dakle uvjerljivo najteže. Iako je ništetnost rezervirana za manji broj slučajeva vezanih uz teške povrede, svaka odluka s nedostatkom prijetnja je pravnoj sigurnosti i potencijalno može otežati poslovanje društva i izazvati nepredviđene poteškoće i troškove.

2. POJAM POBOJNE ODLUKE

Utvrdivši pojmove glavne skupštine te odluka s nedostatkom uz kratko pojašnjenje pojedinih dolazimo do središnjeg pojma ovog rada. „Pobojna je odluka glavne skupštine koja zbog toga što je protupravna nije ništetna po samom zakonu, pa postojanje razloga za pobijanje odluke

⁵ Ibid. str. 1511.

⁶ Ibid. str. 1627.

⁷ Ibid. str. 1511.

⁸ Ibid. str. 1511.

⁹ Ibid. str. 1511.

¹⁰ Ibid. str. 1512.

¹¹ Ibid. str. 1514.

nema neposredni učinak na njezinu valjanost, kao kada postoji razlog ništetnosti, sve dok je netko uspješno ne pobije. Sve dok se to ne učini, takva je odluka valjana i proizvodi pravne učinke. Ona je stoga na neki način pendentna dok ne otpadne mogućnost pobijanja ili dok ju se uspješno ne pobije.“¹² „Pobojnost se u povijesnom razvoju instituta nevaljanosti pojavila nakon ništetnosti, a razlika između ništetnosti i pobojnosti prihvaćena je razmjerno kasno, tek u 19. stoljeću.“¹³ „Nakon što se pobojnost etablirala kao poseban oblik nevaljanosti pravnih poslova područje primjene pobojnosti se širilo, a područje primjene instituta ništetnosti se sužavalo. Takav je trend bio prisutan i u kontinentalnoeuropskim pravnim porecima i u common law pravnim porecima.“¹⁴ Činjenica da su odluke s nedostatkom u pravilu pobojne, dok ništetne čine iznimku posljedično znači da postoji velik broj situacija pri kojima se mogu pokrasti nedostaci koji će odluke činiti pobojnima te će shodno tome postojati obveza diligenosti pri radu i poslovanju svakog organa društva, ali i dioničara čije postupanje nije izuzetak kada govorimo o uzrokovanju pobojnosti, a što će se dovesti u vezu sa obvezom lojalnog postupanja dioničara u nadolazećim odlomcima.

2.1. Pobijanje odluke ako je donesena protivno zakonu ili statutu

Glede pobijanja odluka glavne skupštine koje su donesene protivno zakonu ili statutu potrebno je prije svega uočiti kako se povreda može sastojati u povredama postupka ili sadržajnoj povredi odredaba zakona i statuta gdje će razlika biti u nužnosti utvrđivanja uzročnosti između povrede i donesene odluke. „Sadržajna suprotnost odluke glavne skupštine zakonu ili statutu razlog je za njezino pobijanje, ako nije riječ o razlogu kojeg je posljedica ništetnost odluke. Za razliku od povreda u postupku, ovdje se ne traži postojanje uzročnosti ili relevantnosti učinjene povrede na donošenje odluke. Dovoljno je da je sadržaj odluke suprotan zakonu ili statutu.“¹⁵ O kakvim će odlukama biti riječ „to može primjerice, biti formalna nejednakost dioničara pa je to jasno vidljivo, kao što je kad se pravo na upis i uplatu dionica pri povećanju temeljnog kapitala ulozima daje samo novijim dioničarima, a ne onim izvornima, ili obrnuto, samo domaćima, a ne i strancima ili obrnuto.“¹⁶ U vezi s povredama postupka povrede mogu biti vezane uz: „Sazivanje i druge pripremne radnje za glavnu skupštinu, njezino održavanje, donošenje odluke, utvrđenje da je odluka donesena“¹⁷ Iz navedene formulacije vidimo potencijalnu

¹² Barbić, J. op. cit. (bilj. 2), str. 1548

¹³ Nikšić, S. Pravna sredstva za pobijanje nevaljanih pravnih poslova- ostvarivanje preobražajnog prava ili konstitutivna tužba, Zagreb. (2015.) str. 363.

¹⁴ Ibid. str. 364.

¹⁵ Barbić, J. op. cit. (bilj. 2), str. 1558.

¹⁶ Ibid. str. 1559.

¹⁷ Ibid. str. 1551.

moгуćnost pojave povreda vezanih uz svaku od faza održavanja glavne skupštine. Radi razumijevanja možemo navesti neke; vezano uz sazivanje skupštine: „primjerice sazivanje glavne skupštine od nadležnog organa koji nije valjano sastavljen, osim ako je taj nedostatak uklonjen upisom članova organa u sudski registar, sazivanja glavne skupštine u mjestu gdje to nije dopušteno (primjerice ako je mjesto održavanja glavne skupštine određeno statutom): sazivanje glavne skupštine od manjine dioničara bez suglasnosti suda.“¹⁸ Nadalje glede propusta vezanih uz održavanje skupštine možemo primjerice spomenuti „pogreške u utvrđivanju identiteta osoba koje dolaze na glavnu skupštinu i utvrđenju jesu li to one koje imaju pravo na njoj sudjelovati; izbor ili opoziv predsjednika glavne skupštine protivno odredbama statuta.“¹⁹ U kontekstu povreda postupka valja spomenuti i povrede upravljačkih prava dioničara, prava glasa i prava na obaviještenost. „Na glavnoj skupštini moguće su povrede neosnovanim nedopuštanjem dioničaru da sudjeluje na glavnoj skupštini, neopravdanim udaljavanjem s glavne skupštine, nedopuštanjem dioničaru bez osnove da se koristi pravom glasa, neosnovanim oduzimanjem riječi i nedavanjem riječi.“²⁰ Odnosno glede prava na obaviještenost „obveza se može povrijediti time da se obavijest ne daje, da se daje nepotpuna obavijest ili pak da se daje pogrešna obavijest, a i da se daje obavijest sa zakašnjenjem nakon što se za nju već glasalo.“²¹ Dokidanjem prava na obavijest onemogućujemo dioničaru pristup informacijama potrebnim za formuliranje vlastitih mišljenja i stavova temeljem kojih će prema svojoj savjesti donijeti informiranu odluku te glasovati ili zagovarati glasovanje za odluku koje smatra da su u najboljem interesu društva, a ukidanjem prava glasa da već utvrđeno mišljenje koje ima glede određenog pitanja izrazi i pridonese njime rješavanju određenog pitanja.

2.2. Pobijanje odluke o uporabi dobiti;

Podjela dobiti u dioničkom društvu moguća je tek ukoliko po ispunjenju zakonom propisanih obveza društva preostane dobiti koja se kao dividenda može isplatiti dioničarima društva. Dioničko društvo „neto ostvarenu dobit u poslovnoj godini dužno je najprije upotrijebiti za namjene redom kako su navedene

1. Za pokriće gubitaka iz ranijih godina

¹⁸ Ibid. str. 1552.

¹⁹ Ibid. str. 1553.

²⁰ Ibid. str. 1556.

²¹ Ibid. str. 1556.

2. Za unos u zakonske rezerve
3. Za unos u rezerve za vlastite dionice, ako ih je društvo steklo ili namjerava steći
4. Za unos u statutarne rezerve, ako ih društvo ima²²

Navodeći ovaj razlog sasvim je jasno kako svaka odluka o uskrati isplate dobiti neće biti pobjorna i rezultirati uspješnim pobijanjem. Težište valjanosti odluke o uskrati dobiti valja postaviti na terminologiju razumnog gospodarstvenika. „Odluka o upotrebi dobiti društva može se pobijati i ako se njome, premda pravo na podjelu nije isključeno zakonom ni statutom, odluči da se dobit ne dijeli dioničarima, iako bi prosudbom razumnog gospodarstvenika to trebalo učiniti s obzirom na okolnosti u kojima društvo posluje.“²³ „Riječ je o sredstvu zaštite protiv oštećenja manjinskih dioničara vođenjem politike neisplate dividende radi ostvarenja različitih ciljeva većinskih dioničara. To se, primjerice može činiti s namjerom da se manjinski dioničari prisile na prodaju dionica, da se gomilaju sredstva društva, a da za to nema opravdanja.“²⁴ U kontekstu ovog odlomka svakako valja razmotriti različitost interesa između samih dioničara, i dioničara i uprave društva. „Neki dioničari prvenstveno su zainteresirani za to da im se isplati što viša dividenda. Kod drugih pak prevladava interes da tržišna vrijednost dionica bude što veća kako bi svoje dionice, ako to žele mogli prodati uz povoljnije uvjete, odnosno za viši iznos nego što je onaj za koji su ih stekli. Polazeći od toga, čini se da bi bilo ispravno kazati da su dioničari kod kojih prevladava interes za što višom dividendom orijentirani na kratkoročne učinke poslovanja društva, dok su dioničari koji su stekli dionice prvenstveno imajući na umu da ih kasnije prodaju za veću cijenu, zainteresirani za dugoročne učinke poslovanja društva.“²⁵ Možemo usporedo sa konstatacijom o kratkoročnim interesima i sagledavanjem šire slike poslovanja suprotstaviti i interese uprave i dioničara. „Često prevladava interes dioničara da im se isplati sva dobit koju društvo ostvari u određenom razdoblju. Uprava to u pravilu neće učiniti, imajući na umu vođenje poslova društva u budućnosti. Pritome se, dakako, menadžment ne bi trebao voditi nekim svojim vlastitim interesom, nego voditi brigu o interesima društva u budućnosti.“²⁶ Možemo konstatirati kako pojedini dioničari mogu pri stjecanju dionica biti vođeni kratkovidnim ciljem povrata uloženog uz manji profit putem dividende nego li povećanim isplatama pošto društvo iz zadržane dobiti realizira određene projekte i unaprijedi

²² Zakon o trgovačkim društvima, čl. 220. st.1 NN 111/93, 34/99, 121/99, 52/00, 118/03, 107/07, 146/08, 137/09, 125/11, 152/11, 111/12, 68/13, 110/15, 40/19, 34/22

²³ Ibid. čl. 365. st. 1.

²⁴ Barbić, J. op. cit. (bilj. 2), str. 1563.

²⁵ Petrović, S., Ceronja, P. op. cit. (bilj. 1), str. 110.

²⁶ Ibid. str. 111.

vlastito poslovanje. „Uprava se, dapače, ni ne bi trebala osvrtni na volju dioničara ako se ta volja ne poklapa s onim što uprava smatra najboljim za društvo kao cjelinu i kao poseban pravni subjekt, odvojen od subjektiviteta dioničara.“²⁷ Dakle uprava će biti fokusirana na dugoročno uspješno poslovanje i prosperitet društva. Takav pristup čini se sasvim logičnim budući da će uspješno poslovanje društva u duljem periodu vrlo vjerovatno zajamčiti članovima uprave ponovni izbor u upravu društva. Na takvo postupanje obvezuju i odredbe ZFPPN. „Uprava je dužna, u smislu ovoga Zakona, u vođenju poslova društva poduzeti sve potrebne mjere kako bi osigurala likvidnost i solventnost društva.“²⁸ Važnost čega se ističe u mogućnosti društva da pravodobno ispuni nadolazeće obveze. Glede mogućnosti pobijanja odluke o upotrebi dobiti ZTD postavlja znatna ograničenja te ovlast za podizanje tužbe vezane uz ovu povredu pruža dioničarima čiji udjeli čine najmanje dvadeseti dio temeljnog kapitala društva ili dio tog kapitala koji otpada na njihove dionice iznosi najmanje 4.000.000,00 kuna ili nadzorni odbor društva.²⁹ Takva ograničenja postoje „da bi se društvo zaštitilo od nepotrebnih tužbi i omogućilo velikoj većini da slobodno odlučuje o isplati dividende.“³⁰

2.3. Pobijanje odluke zbog toga što je dioničar glasovanjem pokušao za sebe ili drugog postići korist na štetu drugih dioničara

ZTD ističe da se odluku može pobijati i zbog toga što je dioničar glasovanjem na glavnoj skupštini pokušao za sebe ili za nekoga drugoga postići korist na štetu društva ili drugih dioničara, a pobijanom odlukom se to postiže. To ne vrijedi onda ako se tom odlukom drugim dioničarima primjereno nadoknađuje šteta koja im se njome nanosi.³¹ Dakle da sumiramo pretpostavke za pobijanje uključuju

- a.) „Da je jedan dioničar glasovanjem na glavnoj skupštini ishodio donošenje odluke,
- b.) Da je tom odlukom imao namjeru za sebe ili drugoga postići korist,
- c.) Da se ta korist trebala postići na štetu društva ili drugih dioničara,
- d.) Da je odluka bila za to podobna,
- e.) Da se odlukom drugim dioničarima primjereno ne nadoknađuje štete koja im se njome nanosi.“³²

²⁷ Petrovic, S., Ceronja, P. op cit. (bilj, 1), str. 111.

²⁸ Zakon o financijskom poslovanju i predstečajnoj nagodbi, NN 108/12, 144/12, 81/13, 112/13, 71/15, 78/15

²⁹ ZTD op. cit. (bilj. 22), čl. 365. st. 2

³⁰ Barbić, J. op. cit. (bilj. 2), str. 1565.

³¹ ZTD op. cit. (bilj. 22), čl. 360. st. 2

³² Barbić, J. op. cit. (bilj. 2), str. 1561.

Potrebna su daljnja pojašnjenja pojedinih navoda vezanih uz ovaj članak pa tako glede navoda pod a.) valja spomenuti „Riječ je o jednom dioničaru. On mora glasovati za spomenutu odluku s namjerom da za sebe ili drugoga postigne korist. Nije dovoljno samo glasovanje bez takve namjere pa se tako donese odluka kojom se postiže ta korist.“³³ Glede navoda pod b) „Dovoljan je pokušaj da se ostvari korist, pa se odluka može pobijati i kada još nije ostvarena, ali je podobna za to da se ostvari korist. Mora se dokazati uzročna veza između odluke i koristi te između odluke i štete koja se njome može počinuti društvu i/ili drugim dioničarima.“³⁴ Glede navoda pod e.) „odluka se ne može pobijati ako se njome dioničarima primjereno nadoknađuje šteta koja im se odlukom čini. Za to nisu dovoljna obećanja, nego odluka mora sadržavati konkretno rješenje naknađivanja štete“³⁵ Vezano uz ovaj razlog možemo zamijetiti kako se radi o primjeru kršenja načela lojalnog postupanja dioničara. Iako sam zakon ne sadrži definiciju pojma „sadrži određene norme koje se mogu smatrati konkretizacijom načela lojalnog postupanja dioničara prema društvu i ostalim dioničarima.“³⁶ Slučaj pobijanja odluke kojom pojedini dioničar ostvaruje korist na štetu društvu ili ostalih dioničara jedan je od primjera odstupanja od tog načela. Stavljanjem vlastitih privatnih interesa iznad interesa i dobrobiti društva, možemo sa sigurnošću reći kako pojedini dioničar postupa neloyalno. Kako bi dioničko društvo pravilno funkcioniralo i dugoročno prosperiralo možemo kao aksiom istaknuti tezu da su interesi društva ispred interesa pojedinog dioničara, člana uprave, nadzornog odnosno upravnog odbora.

2.4. Pobijanje odluke o povećanju temeljnog kapitala ulozima

Vezano uz povećanje temeljnog kapitala društva ZTD propisuje: „odluka o povećanju temeljnog kapitala društva ulozima donosi se glasovima koji predstavljaju najmanje tri četvrtine temeljnoga kapitala zastupljenoga na glavnoj skupštini pri donošenju odluke. Statutom se može odrediti da je za to potrebna i drugačija većina s time da ne može biti manja od većine glasova koji predstavljaju dvije trećine temeljnog kapitala zastupljenog na glavnoj skupštini pri donošenju odluke, ali se za izdavanje povlaštenih dionica bez prava glasa može odrediti samo veća većina glasova zastupljenoga kapitala na glavnoj skupštini pri donošenju odluke.“³⁷ Uz povećanje temeljnog kapitala društva ulozima vezujemo termin prava prvenstva naime:

³³ Ibid. str. 1561.

³⁴ Ibid. str. 1561.

³⁵ Ibid. str. 1562,

³⁶ Hasić, T., Dužnost dioničara na lojalno postupanje prema društvu i ostalim dioničarima, Rijeka. (2013.) str. 800.

³⁷ ZTD op. cit. (bilj. 22), Čl. 305. st. 1.

„Svakome dioničaru koji to zatraži mora se dati pravo da upiše onaj dio novih dionica koji odgovara njegovom udjelu u dotadašnjem temeljnom kapitalu društva. Za ostvarenje prava prvenstva pri upisu mora se odrediti rok od najmanje 14 dana.“³⁸ Navedeno pravo starih dioničara može se pod određenim uvjetima isključiti: „Pravo prvenstva pri upisu dionica može se odlukom o povećanju temeljnoga kapitala isključiti u cjelini ili djelomično. Takva se odluka donosi uz ispunjenje pretpostavki koje se zakonom ili statutom traže za donošenje odluke o povećanju temeljnoga kapitala, glasovima koji predstavljaju najmanje tri četvrtine glasova temeljnoga kapitala zastupljenoga na glavnoj skupštini pri donošenju te odluke. Statutom se može odrediti da je za to potrebna veća većina a može se zahtijevati i ispunjenje dodatnih pretpostavki.“³⁹ Pitanje motivacije iza donošenja odluke o isključenju prava prvenstva ponekad može dovesti do poboynosti same odluke pa tako ZTD ističe da: „Osim iz razloga zbog kojih se može pobijati svaka odluka glavne skupštine, odluka o upotrebi dobiti društva može se pobijati i ako se njome, premda pravo na podjelu nije isključeno zakonom ni statutom, odluči da se dobit ne dijeli dioničarima, iako bi prosudbom razumnog gospodarstvenika to trebalo učiniti s obzirom na okolnosti u kojima društvo posluje“.⁴⁰ Takvo uređenje predviđeno je radi zaštite određene grupe dioničara konkretnije, „Taj je razlog pobijanja predviđen u zakonu kao sredstvo zaštite manjinskih dioničara od promjene strukture dioničara kojom se umanjuje vrijednost njihovih udjela u društvu.“⁴¹ „Pravo prvenstva ima zadaću spriječiti slabljenje glasačke moći tzv. starih dioničara u društvu te zaštititi stare dioničare od klasičnog imovinskog razvodnjavanja vrijednosti njihovih udjela u društvu, ali i od korporacijsko imovinskog pada njihova sudjelovanja u dobiti društva, odnosno u ostatku likvidacijske mase.“⁴² Što to dakle praktično podrazumijeva, odluka će se moći pobijati: „i ako je u cjelini ili djelomično isključeno pravo dioničara da stječu dionice a iznos za koji se one izdaju ili najniži iznos ispod kojega se one neće izdavati je neprimjereno nizak. To ne vrijedi u slučaju ako dionice treba preuzeti netko treći tko ih treba ponuditi na stjecanje dioničarima.“⁴³ Dakle privlačenje kapitala od strane novih dioničara čije uplate mogu pomoći društvu pri realizaciji zadanih poslovnih ciljeva nije samo po sebi zabranjeno, ali je pri takvom postupanju nužno ispuniti obveze koje društvu nameću odredbe ZTD-a

³⁸ ZTD op. cit. (bilj. 22), čl 308. st. 1.

³⁹ Ibid. čl. 308. st. 4.

⁴⁰ Ibid. čl. 365.

⁴¹ Barbić, J. op cit. (bilj. 2), str. 1565.

⁴² Miladin, P., Pravo prvenstva upisa novih dionica, Zagreb. (2011.) str. 1182.

⁴³ ZTD op cit. (bilj. 22), čl. 366.

3. OSOBE OVLAŠTENE POBIJATI ODLUKU GLAVNE SKUPŠTINE

„Krug osoba koje mogu ustati s tužbom za pobijanje uži je od onog koje mogu podići tužbu za ništetnost. To je posljedica okolnosti da se na ništetnost može pozvati svatko, i ne samo u sudskom postupku, dok se odluka može pobijati samo u parničnom postupku pred sudom.“⁴⁴ Na taj je način dakle saniranje najtežih povreda olakšano davanjem većem krugu ovlaštenika mogućnost da se pozivaju na ništetnost u korist pravne sigurnosti.

Glede pobijanja taj uži krug ovlaštenika pruža tu mogućnost sljedećim osobama:

1. „Dioničar koji je sudjelovao u radu glavne skupštine, stekao dionice prije nego što je bio objavljen dnevni red glavne skupštine i svoje protivljenje odluci izjavio u zapisnik
2. Dioničar koji nije sudjelovao u radu glavne skupštine jer mu pogrešno nije bilo dopušteno da u tome sudjeluje, ako glavna skupština nije bila uredno sazvana ili dopuna predmeta odlučivanja na glavnoj skupštini nije bila valjano objavljena, ako je stekao dionice prije nego što je bio objavljen dnevni red glavne skupštine
3. Svaki dioničar u slučaju iz članka 360. stavka 2. ovoga Zakona, ako je stekao dionice prije nego što je bio objavljen dnevni red skupštine,
4. Uprava odnosno upravni odbor
5. Svaki član uprave odnosno izvršni direktor i član nadzornog odbora odnosno upravnog odbora ako bi provođenjem odluke učinio radnju koja je kažnjiva, nezakonita ili za koju bi mogao odgovarati za štetu“⁴⁵

3.1. Dioničar koji je sudjelovao na glavnoj skupštini

Pobijanje odluka glavne skupštine jest upravljačko pravo dioničara predviđeno odredbama ZTD-a. „Ono mu pripada pojedinačno ako ima i samo jednu dionicu društva, a ne kao pravo manjine u društvu. Pravo mu pripada ako je sudjelovao u radu glavne skupštine, dionice stekao prije nego što je bio objavljen dnevni red glavne skupštine i u zapisnik izjavio svoje protivljenje odluci koju pobija.“⁴⁶ Dakle sama činjenica da je prisustvovao sjednici nije dovoljna, potrebno je da dioničar izrazi svoje neslaganje sa pojedinom odlukom te da njegova izjava bude unijeta u zapisnik. „To se mora učiniti jasno i nedvosmisleno bilo kojim riječima iz kojih to proizlazi.“⁴⁷ Pri tome „nije potrebno davati obrazloženje niti izjaviti da će se pobijati odluka

⁴⁴ Barbić, J. op. cit. (bilj. 22), str. 1570.

⁴⁵ ZTD, op. cit. (bilj. 22), čl 362.

⁴⁶ Barbić, J. op. cit. (bilj. 2), str. 1571.

⁴⁷ Ibid. str. 1574.

protiv koje je izjavljeno protivljenje.“⁴⁸ Dodatna pretpostavka koju zakon predviđa jest da je dioničar stekao dionice prije objave dnevnog reda glavne skupštine, a što se odnosi i na dioničare iz sljedećeg paragrafa koji nisu sudjelovali na sjednici. „Cilj tog pravnog rješenja u zakonu je sprječavanje zlouporaba da netko, nakon što sazna da je glavna skupština sazvana i zna i njezin dnevni red, stekne dionicu društva u namjeri da ustane s tužbom za pobijanje neke odluke važne za društvo i nakon toga ga ucjenjuje da je od njega otkupi, razumije se uz visoku cijeni, i tako spriječi nastanjanje štete koja bi mogla biti počinjena društvu zbog toga što se ne može provesti donesena odluka.“⁴⁹ Pitanje koje se postavlja glede prethodno navedene zlouporabe jest vjerovatnost postojanja dioničara čija je namjera pri stjecanju dionica isključivo opstruirati poslovanje određenog društva kako bi primjerice pogodovali njihovim konkurentima u čijim društvima također drže udjele.

3.2. Dioničar koji nije sudjelovao na glavnoj skupštini

Odluku donesenu na glavnoj skupštini može pobijati dioničar koji nije sudjelovao na glavnoj skupštini, a stekao je dionice prije nego što je bio objavljen dnevni red glavne skupštine „jer mu pogrešno nije bilo dopušteno da u tome sudjeluje, ako glavna skupština nije bila uredno sazvana ili dopuna predmeta odlučivanja na glavnoj skupštini nije bila valjano objavljena.“⁵⁰ Aktivna legitimacija predviđena za ovu skupinu dioničara svoje polazište nalazi u neopravdano oduzetoj mogućnosti pojedinom dioničaru da se protivi odluci. „Bit je u tome da je krivnjom društva netko bio spriječen da sudjeluje na glavnoj skupštini gdje bi imao mogućnost glasovati i izjaviti svoje protivljenje odluci.“⁵¹ Dokidanjem mogućnosti sudjelovanja na sjednici glavne skupštine oduzimamo dioničaru mogućnost korištenja već spomenutih upravljačkih prava zajamčenih odredbama zakona.

3.3. Svaki dioničar

„Svaki dioničar ovlašten je pobijati odluku glavne skupštine koja je donesena tako da je za nju glasovao većinski dioničar i time pokušao za sebe ili za koga drugoga postići korist na štetu društva ili drugih dioničara, a pobijanom odlukom se to može postići.“⁵² U čemu će se sastojati polazište aktivne legitimacije takvih dioničara. Možemo ovdje primjetiti dva temelja na kojima će počivati njegova osnovanost; „Zahtjev bi se mogao temeljiti i na tome da je povrijeđeno

⁴⁸ Ibid. str. 1575.

⁴⁹ Ibid. str. 1573.

⁵⁰ ZTD op. cit. (bilj. 22), čl. 362. st. 2.

⁵¹ Barbić, J. op. cit. (bilj. 2), str. 1576.

⁵² ZTD op. cit. (bilj. 22), čl. 360. st. 2.

načelo lojalnosti u društvu ili pak načelo jednakosti dioničara. Naime, pokušaj da se postignu posebne koristi na štetu društva ili dioničara značio bi postupanje protivno onome što od dioničara traži načelo lojalnosti, koje je obvezan poštovati, a i djelovanje protivno načelu jednakosti dioničara, jer većinski dioničar želi postići više nego što bi mu poštovanjem tog načela pripadalo.⁵³ Načelo jednakosti dioničara ističe kako „pod jednakim uvjetima dioničari imaju jednaki položaj u društvu.“⁵⁴ Ono što je nužno napomenuti „za to se ne traže dodatne pretpostavke.“⁵⁵ Dakle pretpostavke sudjelovanja i iznošenja svojih primjedbi glede valjanosti odluke na zapisnik nisu nužna pretpostavka na kojima će dioničari temeljiti svoju aktivnu legitimaciju. Ovakvo rješenje upućuje na zaključak kako zakonodavac ima vrlo strog stav glede obaveze dioničara da postupaju lojalno u odnosu prema društvu i drugim dioničarima.

3.4. Uprava odnosno Upravni odbor

„Uprava odnosno upravni odbor društva ovlašten je kao organ ustati s tužbom za pobijanje odluke glavne skupštine.“⁵⁶ Pri takvom postupanju organu se priznaje *ius standi in iudicio*.⁵⁷ „Oni to čine kao organ društva, a ne kao skup osoba koje ih čine, pa zbog toga promjena u njihovom sastavu ne utječe na postojanje ovlasti za podizanje tužbe.“⁵⁸ Važno je napomenuti da u slučaju promjene cilja društva tu ovlasti imaju likvidatori, „ako je društvo u likvidaciji, spomenutu ovlast imaju likvidatori, a ako je u stečaju stečajni upravitelj kojemu bi to pravo trebalo priznati samo onda ako bi pobijanje odluke utjecalo na stečajnu masu.“⁵⁹ Vrlo očito pitanje koje se postavlja u postupcima u kojima organ društva podiže tužbu protiv samog društva je pitanje zastupstva. „U takvom sporu koji pokrene uprava društva društvo zastupa nadzorni odbor. Pokrene li spor upravni odbor, ne bi bilo primjereno da društvo zastupaju izvršni direktori, jer su oni u pravilu članovi tog odbora. Bilo bi korisno zauzeti stajalište da tada glavna skupština imenuje jednog ili više posebnih zastupnika društva kao što to čini u slučaju iz čl 273.a st 2.“⁶⁰ Ovakvo rješenje čini se logičnim i ne iziskuje pretjerana objašnjenja budući da su vođenje poslova i zastupanje društva ovlasti dane upravi odnosno upravnom odboru odredbama ZTD-a. Budući da zakon propisuje kako se statutom mogu predvidjeti

⁵³ Barbić, J. op. cit. (bilj. 2), str. 1578.

⁵⁴ ZTD op. cit. (bilj. 22), čl. 211.

⁵⁵ Barbić, J. op. cit. (bilj. 2), str. 1578.

⁵⁶ Ibid str. 1579.

⁵⁷ Zakon o parničnom postupku, članak 77, st. 3., Parnični sud može, iznimno, s pravnim učinkom u određenoj parnici, priznati svojstvo stranke i onim oblicima udruživanja koji nemaju stranačku sposobnost prema odredbama st. 1. i 2. ovog članka ako utvrdi da, s obzirom na predmet spora, u suštini udovoljavaju bitnim uvjetima za stjecanje stranačke sposobnosti, a osobito ako raspolažu imovinom na kojoj se može provesti ovrha“

⁵⁸ Barbić, J. op. cit. (bilj. 2), str. 1579.

⁵⁹ Ibid. str. 1580.

⁶⁰ Ibid. str. 1580.

dodatni uvjeti za imenovanje u upravu osim potpune poslovne i pravne sposobnosti⁶¹ možemo izvući zaključak kako će u upravu biti imenovani stručnjaci odgovarajućih struka, uključujući, ali ne ograničavajući se na pravne i financijske znanosti, a što će ih činiti idealnim kandidatima za prepoznavanje pobjornih odluka i njihovo adekvatno saniranje,

3.5. Nadzorni odbor, uprava, upravni odbor, izvršni direktori

„Svaki član uprave, odnosno izvršni direktor i član nadzornog, odnosno upravnog odbora ako bi provođenjem odluke učinio radnju koja je kažnjiva, nezakonita ili za koju bi mogao odgovarati za štetu.“⁶² „To pravo imaju članovi spomenutih organa odnosno izvršni direktori koji su uredno imenovani odnosno izabrani bez obzira na to jesu li u vrijeme podizanja tužbe bili upisani u sudskom registru, jer je upis samo deklaratorne naravi.“⁶³ „Tužbu može podnijeti samo ako je riječ o odlukama koje se provode (primjerice koje se upisuju u sudski registar), a opasnost od kažnjavanja (kaznenog, prijestupnog, prekršajnog) ili odgovornosti za štetu te postupanja protivno zakonu je hipotetična tj. Dovoljno je da bi to moglo nastupiti ako bi se provela odluka.“⁶⁴ Dakle u situacijama kada postoji mogućnost postojanja kaznene ili prekršajne odgovornosti drugih nezakonitosti ili odgovornosti društva za štetu, mogućnost podizanja tužbe je proširena što je logično jer će veći krug osoba moći zamijetiti potencijalnu problematiku koju postoji iza određene odluke i promptno pristupiti saniranju takve odluke kako bi se izbjegla spomenuta odgovornost.

4. TUŽBA ZA POBIJANJE

„Za razliku od nišetne odluke na koju se uvijek može pozivati svatko, krug ovlaštenika, sredstva koja se mogu koristiti za pobijanje odluke i vrijeme u kojem se to može učiniti jesu ograničeni. To ne može učiniti svatko niti se time može poslužiti bilo kojim sredstvom i bilo kad. Razlog je tome što se interesu pravne sigurnosti ne može kod povreda, ako nisu posebno teške pa ne uzrokuju neposredan učinak nišetnosti, dopustiti neograničena neizvjesnost glede valjanosti odluke glavne skupštine.“⁶⁵ Pravno sredstvo koje je dostupno ovlaštenicima iz prethodnog odlomka jest tužba. ZTD svojim odredbama propisuje mjesnu nadležnost i relativno kratke prekluzivne rokove u kojima se oni tim sredstvom mogu poslužiti. „Tužba se mora podići isključivo kod suda iz članka 40. stavka 1. ovog zakona u roku od 30 dana od donošenja odluke.

⁶¹ ZTD op. cit. (bilj. 22), čl. 239. st. 2.

⁶² Ibid. čl. 362. st. 5.

⁶³ Barbić, J. op.cit. (bilj. 2), str. 1581.

⁶⁴ Ibid. str. 1581.

⁶⁵ Ibid. Str. 1581.

Ako je tužitelj bio prisutan na glavnoj skupštini na kojoj je odluka donesena, taj rok počinje teći prvoga narednoga dana od dana kada je zaključena glavna skupština na kojoj je odluka donesena. Nije li tužitelj prisustvovao na glavnoj skupštini na kojoj je donesena odluka, rok počinje teći prvoga narednoga dana od dana kada je mogao saznati za odluku.⁶⁶ Kratko postavljeni prekluzivni rokovi ukazuju na nužnost poduzimanja potrebnih radnji radi otklanjanja neizvjesnosti koja proizlazi iz poboynih odluka. Nadalje iz navedene odredbe ZTD-a iščitava se kako za konkretne situacije nije moguće ugovaranje arbitraže što je svojim mišljenjem potvrdio i Visoki trgovački sud ističući sljedeće: „O ovom pitanju ovaj sud ima stav da arbitražna klauzula ne vrijedi samo onda kada je propisana isključiva nadležnost hrvatskoga suda ili drugog organa. Tako je, na primjer, odredbama članka 363. stavak 1. točka 1. Zakona o trgovačkim društvima (Narodne novine broj 111/93, 34/99, 52/00 i 118/03) propisano (citat): Tužba za pobijanje Članak 363. (1) Tužba se mora podići isključivo kod suda iz članka 40. stavka 1. ovoga Zakona u roku od 30 dana od donošenja odluke. Dakle, ovaj sud prihvaća stav pravne nauke.“⁶⁷ Podnošenje tužbe stvara obvezu za društvo, naime: „Uprava odnosno izvršni direktori moraju u glasilu društva bez odgađanja objaviti da je tužba podignuta i za kada je po tužbi zakazano ročište.“⁶⁸ „Time obavješćuje ostale dioničare o čemu se vodi spor i omogućuje im da se u spor umiješaju.“⁶⁹ Glede samog instituta valja spomenuti i sasvim izglednu mogućnost zlorabe ovlasti za pobijanje budući da namjere pojedinaca nisu uvijek u najboljem interesu zajednice, a čega nisu pošteđena ni društva kapitala odnosno u ovom slučaju dioničko društvo, u vezi s tim potrebno je istaknuti odredbu ZOO-a koja glasi „Zabranjeno je ostvarivanje prava iz obveznog odnosa suprotno svrsi zbog koje je ono propisom ustanovljeno ili priznato.“⁷⁰ „Zloraba se može utvrditi na temelju subjektivnih i objektivnih obilježja. Subjektivno bi obilježje bilo, primjerice, kad bi netko iskorištavao svoje pravo da iz sebičnih pobuda nametne svoj volju.“⁷¹ S druge strane „o objektivnom obilježju koje upućuje na to da je riječ o zlorabi prava može se govoriti kad se, primjerice, podigne tužba koja očito nema izgleda za uspjeh ili za koju se u parnici pokaže da je bez izgleda, a tužitelj ipak nastavlja s

⁶⁶ Čl 40. Za tješavanje sporova između članova trgovačkog društva međusobno te između članova društva i društva, koji se tiču položaja članova u društvu, upravljanja društvom i vođenja poslova društva, prava i obveza članova društva koje proizlaze iz njihovog položaja u društvu, nadležan je trgovački sud na čijem se području nalazi sjedište društva upisano u sudskom registru. Isti sud je nadležan i za rješavanje sporova između predsjednika i članova uprave odnosno izvršnih direktora ili nadzornog, odnosno upravnog odbora društva i društva ili njegovih članova koji nastanu u svezi sa njihovim radom u društvu ili za društvu

⁶⁷ VTS RH, Pž-195/04 od 22. veljače 2004.

⁶⁸ ZTD op. cit. (bilj. 22), čl. 363. st. 4.

⁶⁹ Barbić. J. op. cit. (bilj. 2), str. 1598.

⁷⁰ Zakon o obveznim odnosima, čl 6. NN 35/05, 41/08, 125/11, 78/15, 29/18, 126/21

⁷¹ Barbić, J. op. cit. (bilj. 2), str. 1583.

postupkom. Obično je tu riječ o sporovima koji se vode samo zbog toga da bi se spriječio upis odluke ili neki upis na temelju nje u sudski registar.⁷²

4.1. Stranke u postupku pobijanja odluke

„Tužitelj može biti svaka osoba koja ima ovlast za pobijanje, kako je to određeno u čl 362. Zakona.“⁷³ Dakle radi se o osobama koje su u radu prethodno pobrojane uz pojašnjenja vezana za svaku od njih. „Iako je više tužitelja u ulozi jedinstvenih suparničara, moguće je da se protiv njih donesu različite odluke samo ako je riječ o tome da tužitelj nema ovlast za pobijanje ili da tužbu nije podigao u propisanom roku. To, međutim ne utječe na zaključak da je riječ o jedinstvenom suparničarstvu.“⁷⁴ Glede pasivne legitimacije treba istaknuti da „Tuženi može biti jedino društvo. Ne može se tužiti glavna skupština koja je donijela pobijanu odluku, jer ona je samo organ društva, pa ne može biti strankom u postupku. Odluka glavne skupštine predstavlja volju društva, stoga treba tužiti onoga o aktu koga je riječ.“⁷⁵ Situacija glede zastupanja postaje komplicirana. „Društvo zastupaju uprava, odnosno izvršni direktori i nadzorni odbor. Ustanu li s tužbom uprava ili neki njezin član, odnosno izvršni direktor društvo zastupa nadzorni odbor, a ustane li s tužbom neki član nadzornog, odnosno upravnog odbora, društvo zastupa uprava, odnosno izvršni direktori.“⁷⁶ „Kako je moguće da odluku pobijaju uprava te članovi uprave i nadzornog odbora, moguće je da ista osoba bude tužitelj ili njegov član i zastupnik tužbenoga ili član tuženikova zastupnika, što dovodi do sukoba interesa. Zato je Zakonom propisano da u slučaju kad s tužbom ustanu uprava ili neki njezin član, društva zastupa samo nadzorni odbor, a ustane li s tužbom član nadzornog odbora samo uprava. Teškoće nastaju ako su tužitelj uprava i/ili neki član uprave i član nadzornog odbora. Izlaz bi bio u tome da zastupnika odredi glavna skupština, ako takav zahtjev pred nju postavi uprava društva, jer tada ona zapravo u skladu sa Zakonom predlaže tom organu da donese poslovodnu odluku.“⁷⁷

4.2. Predmet spora

„Predmet spora je zahtjev tužitelja da sud utvrdi ništetnom odluku glavne skupštine i činjenično stanje na kojemu se osniva taj zahtjev.“⁷⁸ „Sudskom odlukom obuhvaćeni predmet spora jest

⁷² Ibid. str. 1584.

⁷³ Ibid. str. 1593.

⁷⁴ Ibid. str. 1593.

⁷⁵ Ibid. str. 1593.

⁷⁶ ZTD op. cit. (bilj. 22), čl. 362. st. 2.

⁷⁷ Barbić, J. op. cit. (bilj. 2), str. 1594.

⁷⁸ Ibid. str. 1598.

utvrđenje odluke ništetnom iz razloga koji proizlaze iz činjenica navedenih u tužbi. Iako je riječ o pobijanju odluke, a odluka je pravni posao, ovdje se ne može istaknuti tužbeni zahtjev da se odluka poništava, nego da se utvrđuje da je ništava, jer to proizlazi iz izričite odredbe čl. 364. st. 1. Zakona o trgovačkim društvima. Tužbeni zahtjev za tužbu podignutu iz razloga ništetnosti i tužbu zbog poboynosti odluke glavne skupštine je isti.⁷⁹ Ovakvo shvaćanje približava pojmove ništetne i poboynosti odluke. „Određenje predmeta spora važno je zbog toga da se točno zna o čemu teče parnica i što je obuhvaćeno litispendencijom te poslije pravomoćnošću donesene sudske odluke.“⁸⁰ Pravomoćnost će u kontekstu negativnog aspekt pravomoćnosti dakle priječiti mogućnost ponovnog odlučivanja o istoj stvari. „Odbije li sud pravomoćnom presudom tužbeni zahtjev tužitelja, nije mu više dopušteno ustati s tužbom u istom predmetu spora. Učini li to tužbu treba odbaciti.“⁸¹

4.3. Teret dokaza

„U parnicama o pobijanju odluka glavne skupštine vrijedi opće pravilo o teretu dokaza, tj. Da svaka strana mora dokazati ono što tvrdi. Tužitelj mora iznijeti tvrdnju i dokazati svoju ovlast za podizanje tužbe (npr. Svojstvo dioničara, člana uprave odnosno izvršnog direktora ili člana nadzornog odnosno upravnog odbora, a dioničari i protivljenje izjavljeno u zapisnik na glavnoj skupštini odnosno pogreške u sazivanju glavne skupštine ili u odlučivanju da im se dopusti sudjelovati na glavnoj skupštini) i činjenice na kojima temelje svoj zahtjev (odluku koja je donesena i u čemu je pogreška u postupanju koja je uzrok postojanju razloga za pobijanje odluke, u čemu je protivnost sadržaja odluke zakonu ili statutu, činjenice vezane uz pokušaj da se odlukom postigne posebna korist).“⁸² Budući da dioničar mora dokazati svoje svojstvo dioničara kao polazište aktivne legitimacije potrebno je navesti kako se ono utvrđuje. „To čini predocjenjem isprave o dionicama, ako je društvo izdalo takve isprave, kad je riječ o dionicama na donositelja, ili izvodom iz registra dionica kad ima dionicu koja glasi na ime, a ako su dionice društva izdane u nematerijaliziranom obliku tako da su zabilježene na računima nematerijaliziranih vrijednosnih papira u računalnom sustavu središnjeg depozitorija, putem obavijesti o stanju na njegovu računu koju mu izdaje središnje klirinško depozitarno društvo. To posljednje te izvadak iz registra dionica koji izdaje društvu u bit će u pravilu u nas jer za dionice osim rijetkih iznimaka, nisu izdane isprave o dionicama.“⁸³

⁷⁹ Ibid. str. 1599.

⁸⁰ Ibid. str. 1601.

⁸¹ Ibid. str. 1626.

⁸² Ibid. str. 1609.

⁸³ Ibid. str. 1572.

4.4. Privremena mjera

„Sud može privremenom mjerom zaustaviti primjenu odluke za koju se tužbom traži da se utvrdi ništetnom, ako je vjerojatno da bi se njezinim provođenjem društvu mogla pričiniti nepopravljiva šteta.“⁸⁴ „Da bi sud mogao odrediti takvu mjeru predlagatelj osiguranja u svom prijedlogu za osiguranje mora navesti konkretne radnje zbog kojih smatra da bi društvu provedbom odluke glavne skupštine mogla biti prouzročena nepopravljiva šteta, a ne se samo pozvati na zakonsku odredbu.“⁸⁵ Pitanje je od čega će se sastojati privremena mjera primjerice „od privremenih mjera dolazi u obzir određenje mjere kojom se do okončanja spora o pobijanju odluke glavne skupštine društvu zabranjuje upis odluke u sudski registar.“⁸⁶ „Ovom odredbom štiti se društvo od štete koja bi mu mogla biti počinjena provođenjem njegove vlastite odluke, a time posredno i interesi dioničara u mjeri u kojoj ih ostvaruju putem interesa društva. Pri ocjeni opravdanosti određivanja privremene mjere treba postupati vrlo restriktivno pa bi mjeru trebalo odrediti samo onda ako bi društvu bez određivanja privremene mjere nastala veća šteta od štete počinjene time što se mjera ne bi odredila“⁸⁷ Ovakva shvaćanja ukazuju na opreznost pri izricanju privremenih mjera. Budući da njezinim izricanjem može biti paralizirano poslovanje društva posljedično dovodeći čak i do njegova prestanka, šteta radi koje se izriče mora biti nepopravljiva. Dakle izricanjem mjere možemo nanijeti ogromne gubitke društvu, međutim bez njezinog izricanja izgledan je nastanak nepopravljive štete.

4.5. Upis pobijane odluke u sudski registar prije okončanja spora

Prethodno je spomenuta mogućnost zlouporabe prava, pozivajući se na odredbe zakona o obveznim odnosima gdje se netko koristi pravom suprotno njegovoj svrsi, dovodeći takvo postupanje u vezu sa podizanjem tužbe protiv pojedine odluke glavne skupštine, nazivajući takvom postupanje objektivnim obilježjem zlouporabe. Osim što je moguće zlouporabiti institut tužbe, valja spomenuti i privremenu mjeru zabrane upisa odluke u sudski registar do okončanja spora budući da slična situacija postoji i ovdje. „Odredi li se u tom postupku privremena mjera kojom se zaustavlja primjena odluke, društvu se može nanijeti šteta, jer se odluka ne može provesti do okončanja spora, a to može trajati godinama.“⁸⁸ Kao što vidimo logika postupanja iza zahtijeva za mjerom može biti ista, otežati ili posve onemogućiti svakodnevno poslovanje

⁸⁴ZTD, op. cit. (bilj. 22), čl. 363.b.

⁸⁵ Barbić, J. op. cit. (bilj. 2), str. 1611.

⁸⁶ Ibid. str. 1613.

⁸⁷ VTS RH, Pž-5129/05 od 30. rujna 2005.; VTS RH, Pž-1804/07 od 26. travnja 2007.

⁸⁸ Barbić, J. op. cit. (bilj. 2), str. 1615.

društva. Kako bi se onemogućile takve zlouporabe prava ZTD predviđa mogućnost upisa pobijane odluke u sudski registar. Mjera se međutim ne može primjeniti na svaku odluku. Ona obuhvaća slučajeve „ako se tužbom traži utvrđenje ništetnosti odluke glavne skupštine o povećanju ili smanjenju temeljnog kapitala, izdavanju obveznica, poduzetničkom ugovoru, priključenju društva budućem glavnom društvu, prijenosu dionica manjinskih dioničara i u slučajevima kada tužba kojom se traži utvrđenje ništetnosti odluke glavne skupštine po ovom zakonu nije dopuštena“⁸⁹ Iz navedenog proizlazi da se radi o situacijama koje glede stjecanja učinka zahtijevaju upis u sudski registar. Broj slučajeva kada društvo može tražiti primjenu mjere je dakle vrlo ograničen, također „Sud smije donijeti predloženo rješenje samo ako:

1. Tužba nije dopuštena ili očigledno nije osnovana
2. Tužitelj u roku tjedan dana od kada mu je dostavljen prijedlog društva ispravama ili pisanom potvrdom posredniku da se dionice nalaze kod njega u pohrani (to se primjenjuje nakon 1. siječnja 2021.) ne dokaže da je donesena pobijana odluka imao u društvu dionice na koje se odnosi najmanje 1.000 kuna temeljnog kapitala društva i da ih još ima, ili
3. Po slobodnoj ocjeni suda treba dati prednost učinku glavne skupštine odmah, jer znatna šteta za društvo i njegove dioničare preteže nad štetom tužitelja osim ako je riječ o posebno teškoj povredi prava“⁹⁰

Potrebno je ponuditi pojašnjenja tih navoda. „Kad je riječ o o nedopuštenoj tužbi treba je odbaciti, pa je time zakonodavac odmjerio odnos interesa tužitelja s jedne strane i tuženog društva te ostalih njegovih dioničara s druge strane. Nakon što se tužba odbaci, odluka se može upisati u sudski registar, pa se u tom slučaju sud ne smije upuštati u odmjerivanje interesa stranaka u sporu i ostalih dioničara“⁹¹ Kada govorimo o pitanju osnovanosti tužbe kao sljedećem navodu „ovdje je na sudu da odmjeri odnos spomenutih interesa polazeći od toga da, čim se uvjeri da tužba nema izgleda za uspjeh, ne treba čekati pravomoćno okončanje spora ishoda kojeg je očigledan da bi se odluka upisala u sudski registar, jer bi time društvu i drugim dioničarima bila počinjena šteta.“⁹² Nadalje, kada ćemo moći spomenuti pojam očiglednosti, „o očiglednosti da je tužba neosnovana može biti riječ kad se to može utvrditi s visokim stupnjem sigurnosti.“⁹³ Ovakvo razmatranje možemo dovesti u vezu sa ranije spomenutim

⁸⁹ ZTD, op. cit. (bilj. 22), članak 366.a st. 1.

⁹⁰ Ibid. čl. 366.a st. 2.

⁹¹ Barbić, J. op. cit. (bilj. 2), str. 1618.

⁹² Ibid. str. 1618.

⁹³ Ibid. str. 1619

terminom objektivnog obilježja zlouporabe prava. Glede drugog navoda poseže se za minimalnim iznosom temeljnog kapitala koje je pojedini dioničar uplatio kako bi mogao predložiti izricanje mjere. „Propisivanjem dokazivanja minimalnog broja dionica koje drži tužitelj i vremena njihova držanja ide se za time da se spriječi zlonamjerno postupanje osoba koje nemaju neki naročiti interes u društvu ili ga praktično i nemaju, ali mogu ometati život i djelovanje društva, što bi ponekad mogao biti i jedini interes u držanju dionica.“⁹⁴ Ovakvo rješenje podsjeća na argumentaciju vezanu uz aktivnu legitimaciju dioničara, točnije njihovu obavezu stjecanja dionica prije objave dnevnog reda. Stjecanje prije objave društva kako bi mogli podići tužbu te stjecanje dionica na koje otpada barem 1.000 temeljnog kapitala sprječava zloupotrebe prava dioničara. Glede posljednjeg navoda „ako preteže šteta društvu, koja mora biti znatna, a ne bilo kakva, nad mogućom štetom koja bi upisom odluke u sudski registar bila počinjena tužitelju, za koju se ne traži da bude znatna, sud će donijeti rješenje kojim dopušta upis i određuje da nedostatak odluke ne utječe na učinak upisa. Pri prosudbi što treba smatrati znatnom štetom ne uzima se u obzir samo stanje društva u vrijeme vođenja postupka, nego i ono koje se ne može postići ili se može mnogo teže kasnije postići ne provede li se odmah odluka glavne skupštine o kojoj se vodi spor.“⁹⁵ „Društvo mora iznijeti kakve štete prijete njemu i dioničarima te to učiniti vjerovratnim. Dovoljno je da sud slobodnom prosudbom može zaključiti kakve štete prijete, a ne traži se da bude potpuno uvjeren u nastupanje štete ako odluka glavne skupštine ne bi bila upisana u sudskom registru, dovoljno je da prevladava vjerovatnost njezina nastupanja.“⁹⁶

4.6. Učinak pobijanja

Govoreći o okončanju parničnog postupka i presudi koja se donosi u slučaju usvajanja tužbenog zahtjeva ranije navednih aktivno legitimiranih osoba, presuda će imati konstitutivni učinak. „Ako sud pravomoćnom presudom utvrdi da je odluka glavne skupštine ništetna, ona djeluje prema svim dioničarima i članovima uprave i nadzornoga, odnosno upravnog odbora čak i kad nisu bili stranke u tome postupku.“⁹⁷ „Zakonom je time uređeno djelovanje takve presude unutar društva tako da se ona odnosi na svakoga u društvu bez obzira na to je li bio stranka u postupku pobijanja. No, konstitutivni učinak presude ide i dalje od toga, pa ona djeluje i prema

⁹⁴ Ibid. str. 1619.

⁹⁵ Ibid. str. 1620.

⁹⁶ Ibid. str. 1620.

⁹⁷ ZTD op. cit. (bilj. 22), čl. 364. st. 1.

svakoj osobi koja se smatra trećom u odnosu prema društvu, tijelima državne vlasti, sudovima, jer je riječ o odluci koja je objektivno ništetna.“⁹⁸ Učinak se presude dakle neće ograničiti inter partes. Nadalje važno je zamijetiti bliskost ništetnih i pobjojnih odluka i glede vremenskog važenja pobijanja, naime „uspješno pobijena odluka glavne skupštine ništetna je od početka (ex tunc).“⁹⁹ Po donošenju presude suda stvara se daljnja obveza izvršnih direktora, dužnost dostave presude registarskom sudu te će u vezi s tim sud koji je donio odluku imati obavezu dostave pravomoćne presude u roku od 15 dana od dana njezina donošenja¹⁰⁰

4.7. Potvrda pobijane odluke

U prethodnim odlomcima napomenuto je kako je obilježje pobjojnih odluka pendentnost, činjenica da je odluka postojeća i valjana sve dok je netko tužbom ne pobije. Dakle osim ranije iznesenog pojma tužbe, valja napomenuti kako je samom društvu na raspolaganju dodatno sredstvo kojim može otkloniti neizvjesnost koja postoji glede pobjojne odluke i njenog učinka. Radi se naime o potvrdi pobijane odluke. ZTD ističe „Ne može se pobijati odluku glavne skupštine ako je ta skupština potvrdi novom odlukom, a ta se nova odluka ne pobija u roku koji je propisan za pobijanje ili ako je tužba za pobijanje te odluke pravomoćno odbijena.“¹⁰¹ Što to praktično znači, „glavna skupština može pobjojnost svoje odluke otkloniti time da ponovno donese istu takvu odluku, tj da praktično potvrdi pobjojnu odluku. Odstupi li u nečemu od pobjojne odluke, nije riječ o potvrdi takve odluke nego o novoj odluci, pa tada zapravo postoje dvije odluke glavne skupštine.“¹⁰² Ovo sredstvo međutim ima ograničenja, „time se društvu pruža mogućnost da glavna skupština ukloni razlog pobjojnosti ako se on temeljio na povredi postupka. Ne može se potvrditi ništetna odluka.“¹⁰³ također „tako se ne može otkloniti pobjojnost odluke koja se temelji na tome da je sadržajno suprotna zakonu ili statutu, jer kad bi glavna skupština odlukom potvrdila prijašnju odluku, ta bi nova odluka bila pobjojna iz istog razloga kao i ona potvrđena, a ako nova odluka više nije sadržajno u suprotnosti sa zakonom ili statutom, nije riječ o potvrđenoj, nego o novoj odluci.“¹⁰⁴ Potvrda pobijane odluke može biti vrijedan instrument putem kojeg bi društvo moglo izbjeći potencijalne tužbe te poteškoće u vidu troškova i prepreka poslovanju koje parnični postupak neminovno sa sobom nosi.

⁹⁸ Barbić, J. op. cit. (bilj. 2), str. 1622.

⁹⁹ Ibid. str. 1622

¹⁰⁰ Zakon o sudskom registru, NN 1/95, 57/96, 1/98, 30/99, 45/99, 54/05, 40/07, 91/10, 90/11, 148/13, 93/14, 110/15, 40/19, 34/22

¹⁰¹ ZTD op. cit. (bilj. 22), čl 361.

¹⁰² Barbić, J. op. cit. (bilj. 2), str. 1568.

¹⁰³ Ibid. str. 1568.

¹⁰⁴ Ibid. str. 1568.

5. ZAKLJUČAK

U svojem radu glavna skupština donosi odluke iz zakonom propisane nadležnosti, ponekad takve odluke iz određenih razloga imaju nedostatke. Ukoliko se ne radi o ništetnim odlukama kojima pravni poredak odbija priznati pravni učinak one će u pravilu biti pobjodne. Bilo da su odluke donesene protivno odredbama zakona i statuta koje se dalje dijele na povrede postupka i pobjonost sadržaja odluke gdje glavna razlika leži u nužnosti dokazivanja uzročnosti kod pobijanja što je kod povreda postupka nužna pretpostavka dok se kod protivnosti sadržaja odluke zakonu i statutu ona presumira. Bilo da se radi o situacijama u kojima pojedini dioničar pokušava za sebe ostvariti posebnu korist koja ne mora nužno biti ostvarena već samo ostvariva, djelovati na štetu drugih dioničara i bez postojanja obeštećenja za dioničare koji bi pri tom bili oštećeni. Odlukama o zadržavanju dobiti društva koje nisu opravdane gospodarskim razlozima te služe ostvarenju određenih ciljeva na štetu manjinskih dioničara. Pobjonosti odluka o povećanju temeljnog kapitala ulozima kojima se neopravdano isključuje pravo prvenstva postojećih dioničara i na taj način dilutira njihove udjele i položaj koji imaju u društvu. Kako bi se otklonila neizvjesnost koja postoji glede pobjonih odluka zakon o trgovačkim društvima predviđa mogućnost podizanja tužbe za ograničeni krug aktivno legitimiranih osoba uključujući dioničare koji su sudjelovali na glavnoj skupštini, stekli dionice prije objave dnevnog reda i koji su svoje primjedbe iznijeli u zapisniku, dioničare koji nisu sudjelovali u radu skupštine niti su iznijeli primjedbe na zapisnik, a stekli su dionice društva prije objave dnevnog reda jer im je iz nekog razloga onemogućeno sudjelovanje, svakog dioničara ukoliko se radi o slučaju dioničara koji pokušava ostvariti korist na štetu društva i dioničara gdje se zahtjev može temeljiti na povredi načela lojalnosti. uprave i upravnog odbora odnosno svakog člana uprave kojima se u ovim slučajevima priznaje *ius standi in iudicio*, upravnog odbora, nadzornog odbora i izvršnog direktora ako bi se izvršenjem odluke počinilo kažnjivo djelo, prekršaj ili bi društvu nastala šteta. Za tužbu zakon propisuje isključivu nadležnost trgovačkog suda prema mjestu sjedišta dioničkog društva u relativno kratkim rokovima koji iznose 30 dana od dana donošenja odluke za dioničara koji je sudjelovao na glavnoj skupštini odnosno 30 dana od dana od kad je saznao za donošenje odluke ukoliko nije sudjelovao u radu glavne skupštine. Pri podnošenju tužbe, podnositelj će biti dužan dokazati svoju aktivnu legitimaciju, svojstvo dioničara ispravom o dionici ukoliko je izdana odnosno upisom u registar dionica društva, ukoliko se radi o nematerijaliziranom vrijednosnom papiru bit će upisana u sustav Središnjeg klirinškog depozitarnog društva. U postupku moguće je predlaganje privremene mjere kojom se od društva otklanja nepopravljiva šteta, za njezino izricanje potrebno je dokazati konkretne okolnosti zbog

kojih će društvu nastati nepopravljiva šteta. Ukoliko sud usvoji tužbeni zahtjev proglasit će odluku ništetnom (*ex tunc*) presudom čiji se pravni učinak neće ograničiti na same stranke spora (*inter partes*) već će djelovati i na osobe koje nisu sudjelovale u parnici, prema svim dioničarima, članovima uprave, izvršnim direktorima i članovima nadzornog odnosno upravnog odbora. Kako bi izbjegla vođenje dugotrajnih i otegotnih parničnih postupaka glavna skupština može potvrditi pobijanu odluku donošenjem sadržajno identične odluke. Ovako iznesene tvrdnje vezane uz tematiku ovog rada ukazuju prije svega na kompleksnost poslovanja dioničkog društva. Kako bi društvo uspješno poslovalo i ispunjavalo sve svoje zakonom i statutom utvrđene obveze potrebna je diligentnost svakog člana društva. Podbacivanje bilo kojeg od organa dioničkog društava vodi ka entropiji, organizacijskom neredu unutar društva koji se očituje u parnicama koje društvo vodi protiv vlastitih članova, odlukama za koje nismo sigurni hoće li imati učinak ili ne, zlouporabama zajamčenih prava kojima pribjegavaju pojedini dioničari. Sve navedeno bez promptnog pristupanja problemima i njihovim momentalnim saniranjem može ozbiljno ugroziti opstojnosti društva te dovesti do njegove propasti.

SUMMARY:

During sessions, the general assembly makes resolutions for which the foundation lies in the articles of croatian commercial company law. In certain cases such resolutions are flawed. If not being null for which the legal order grants no legal effect those decisions will usually be void. Those resolutions being made contrary to law or statute of the company which are further divided into resolutions that are void due to breaking the procedure or resolution whose content is made against the law or statute, difference between the two being the necessity to prove causal link between the resolution made and voidable resolution. Furthermore, voidable decisions also include cases in which a certain shareholder tries to manipulate a resolution in his favour which in return damages either the company or other shareholders. Resolutions of withholding the profits of the company that are not based on reasonable businessman principle. Voidability of resolutions made to increase the share capital whose sole purpose is to dilute stakes of current shareholders and the influence they have in the company. In order to eliminate the uncertainty of such resolutions commercial company law provides the possibility of filing a lawsuit for a selected group of people including the shareholders who attended the general assembly, bought their shares before the announcement of the agenda of general assembly and voiced their protests to the assembly record written by a notary public. Shareholders who haven't attended the general assembly because their attendance was for some reason disabled, but purchased their shares before the announcement of the agenda of general assembly. Every shareholder in cases where certain shareholder tries to push through a favourable resolution for him at detriment to other shareholders and without procuring for them a favourable solution. Exclusive jurisdiction is prescribed to commercial courts for filing a lawsuit against a void resolution in a relatively short 30 days preclusive deadline counting from the day after the session of general assembly for shareholders who attended or 30 days from the day they found out about the voidability of resolution for shareholders who didn't attend. When filing a lawsuit, plaintiff needs to prove locus standi as well as the attribute of being a shareholder with a share certificate in case it's issued, if not with an entry to a shareholder register. In case the share is in dematerialised form it will be registered with Central Depository Agency. In the procedure a temporary measure can be granted in order to avoid irreparable damage being done to the company. In order for the court to grant the measure a proof of irreparable damage must be provided. If and when the court accepts the claims of the plaintiffs it will rule the resolution of the general assembly null (ex tunc) with a legal effect which won't be limited only to the parties of the dispute: The legal effect of the verdict will apply on all of the shareholders,

members of the board, executive directors, supervisory board or the board of directors. In order to avoid long and exhausting court proceedings the general assembly has at its disposal the possibility of confirming the disputed decision by making the same exact decision again. The statements that are brought forward in this paper are firstly an indication of complexity of business being done by joint stock companies. In order for the company to do business successfully and fulfill all its lawful and statute duties the diligence of each and every member of the company is an absolute necessity. Failure to do so by any of the organs in joint stock company could lead to entropy, a state of organisational uncertainty and mess which can be recognised in law suits being filled on the behalf of shareholders against the company, decisions for which whom there is no certainty whether they will have legal effect or not, abuse of rights which certain shareholders resort to etc. All this being said, without promptly tackling the problems and their momentarily solving the survival of the company comes in to question.

LITERATURA

1. Barbić, J., Pravo društava, knjiga druga: Društva kapitala, svezak I. Dioničko društvo. Zagreb, (2019.)
2. Hasić, T., Dužnost dioničara na lojalno postupanje prema društvu i ostalim dioničarima, Rijeka, (2013.)
3. Miladin, P., Pravo prvenstva upisa novih dionica, Zagreb, (2011.)
4. Nikšić, S., Pravna sredstva za pobijanje nevaljanih pravnih poslova- ostvarivanje preobražajnog prava ili konstitutivna tužba, Zagreb, (2015.)
5. Petrović, S., Ceronja, P., Osnove prava društava, deveto dopunjeno izdanje, Zagreb, (2019.)
6. Visoki trgovački sud, Zagreb, Pž-195/04, Pž-5129/05, Pž-1804/07
7. Zakon o financijskom poslovanju i predstečajnoj nagodbi, NN 108/12, 144/12, 81/13, 112/13, 71/15, 78/15
8. Zakon o obveznim odnosima, NN 35/05, 41/08, 125/11, 78/15, 29/18, 126/21
9. Zakon o parničnom postupku, SL SFRJ 4/77, 36/77, 6/80, 36/80, 43/82, 69/82, 58/84, 74/87, 57/89, 20/90, 27/90, 35/91, i NN 53/91, 91/92, 58/93, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 02/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13, 89/14, 70/19
10. Zakon o sudskom registru, NN 1/95, 57/96, 1/98, 30/99, 45/99, 54/05, 40/07, 91/10, 90/11, 148/13, 93/14, 110/15, 40/19, 34/22
11. Zakon o trgovačkim društvima
NN 111/93, 34/99, 121/99, 52/00, 118/03, 107/07, 146/08, 137/09, 125/11, 152/11, 11
1/12, 68/13, 110/15, 40/19, 34/22